

EXEKUCE POÍDLU V OBCHODNÍ KORPORACI

Radek Ruban

14. 3. 2016

Nastavení základních podmínek

...aneb co je třeba říct úvodem:

- zásadně odhlížím od nuancí řízení o výkonu v. exekučního řízení (není-li řečeno jinak, mám na mysli řízení o výkonu)
- ...v zásadě vše se ale použije i pro exekuce.

Výchozí bod

- § 320 odst. 1 OSŘ

*Navrhuje-li oprávněný, aby rozhodnutí, kterým se mu přiznává peněžitá pohledávka, bylo vykonáno postižením **jiného majetkového práva**, které je **převoditelné** a není peněžitou pohledávkou, ani právem, které přísluší jen povinnému osobně, použije se na tento výkon rozhodnutí přiměřeně ustanovení § 313 až 316, 321, 327 a 330.*

starting↑point

Judikatura

- NS 2 Odon 46/97, SJ (= Soudní judikatura) 14/98 pod č. 99

*Navrhuje-li oprávněný, aby rozhodnutí, kterým se mu přiznává peněžitá pohledávka, bylo vykonáno postižením **jiného majetkového práva**, které je **převoditelné** a není peněžitou pohledávkou, ani právem, které přísluší jen povinnému osobně, použije se na tento výkon rozhodnutí přiměřeně ustanovení § 313 až 316, 321, 327 a 330.*

- VS PHA 7 Cmdo 9/94 (R 32/97)

Obchodní podíl dlužníka ve společnosti s ručením omezeným nelze postihnout soudním výkonem rozhodnutí.

- shodně KS v Hr. Kr. 37 Co 399/95

Změna

- zákon (novela) č. **30/2000**, účinný od 1. ledna 2001
- *novelizoval § 320 OSŘ*
- *nově zařazen § 320a OSŘ, který s exekucemi podílů počítal*
- *novelizoval § 88 ObchZ*
- *novelizoval § 102 ObchZ*
- *novelizoval § 148 ObchZ*
- *novelizoval § 231 ObchZ*

- = **výslovně připustil možnost exekuce a poskytl základní vodítka jejího procesu**

Jak to fungovalo

- § 320a odst. 1 OSŘ

*(1) Zaniká-li nařízením výkonu rozhodnutí podle § 320 odst. 1 účast povinného v obchodní společnosti nebo v družstvu nebo zrušuje-li se tím obchodní společnost, postihuje výkon rozhodnutí **pohledávku povinného z práva na vypořádací podíl**, popřípadě z práva na **podíl na likvidačním zůstatku**.*

(2) Na výkon rozhodnutí pro pohledávku z práva na vypořádací podíl, popřípadě z práva na podíl na likvidačním zůstatku se obdobně použijí ustanovení § 312 odst. 2, § 313 až 316.

- u vos a komplementářů – likvidační zůstatek (pokud společnost nepokračuje)
- u komanditistů, sro a družstev – vypořádací podíl

Kritika

- těžkopádné a především zdlouhavé
- muselo se čekat na konec likvidace
- u vypořádacího podílu § 61 odst. 3 ObchZ

*Právo na vyplacení vypořádacího podílu je splatné uplynutím **tří měsíců od schválení účetní závěrky** podle odstavce 2 nebo ode dne doručení posudku znalce podle odstavce 2 společnosti, nestanoví-li zákon, dohoda účastníků nebo společenská smlouva jinak. Jestliže společníci nebo příslušný orgán společnosti účetní závěrku bez vážného důvodu neschválí, je právo na vyplacení vypořádacího podílu splatné uplynutím tří měsíců ode dne, kdy měla být účetní závěrka schválena.*

- ...s tím související geneze a rozsáhlá judikatura ohledně výpočtu vypořádacího podílu
- *Dědič, J. Obchodní podíl v exekuci a konkursu – současný stav a budoucnost (nezbytnost interpretace právní úpravy „effet utile“). PR 15-16/2012, s. 531 a násl.*

Současný stav

- novelizace zákonem č. 396/2012 účinným od 26. listopadu 2012
- vloženy § 320aa a §320 ab OSŘ
- dělení dle několika kritérií...
  - 1) právní forma,
  - 2) převoditelnost
  - 3) výjimky z výjimek

Před závorkou

- § 320 odst. 1 věta druhá OSŘ

Výkon rozhodnutí postižením jiných majetkových práv se nepoužije, je-li podíl společníka v obchodní společnosti představován cenným papírem nebo zaknihovaným cenným papírem, nebo jsou-li práva společníka podílet se na řízení obchodní společnosti, jejím zisku nebo na likvidačním zůstatku spojena s cenným papírem nebo zaknihovaným cenným papírem.

- Tedy...
- ...jde-li o akciovou společnost nebo společnost s ručním omezeným s kmenovými listy, zatím neposlouchat!!! (O tom později.)

VOS a komplementáři

- § 320a odst. 1, 2 a 4 OSŘ
  - (1) Zaniká-li nařízením výkonu rozhodnutí postižením účasti společníka veřejná obchodní společnost, postihuje výkon rozhodnutí pohledávku povinného z **práva na podíl na likvidačním zůstatku**.*
  - (2) Zaniká-li v důsledku nařízení výkonu rozhodnutí jen účast společníka ve veřejné obchodní společnosti, postihuje výkon rozhodnutí pohledávku z **práva na vypořádání**.*
  - (4) Ustanovení odstavců 1 až 3 se použijí i na postižení účasti povinného **v komanditní společnosti, je-li komplementářem**.*
- „klasický“ způsob výkonu přes podíl na likvidačním zůstatku / vypořádací podíl

SRO, družstva a komanditista

- § 320ab odst. 1 OSŘ
kritérium převoditelnosti
- podíl „volně“ (neomezeně) převoditelný -> dražba (§ 320ab odst. 1 OSŘ)
- omezeně převoditelný -> dražba, pokud splněny podmínky zákona, SS nebo stanov (§ 320ab odst. 5 OSŘ)
- nepřevoditelný (vyloučeno), nebo nepodaří-li se prodat ani v opakované dražbě -> „klasický“ způsob přes vypořádací podíl (§ 320ab odst. 8 OSŘ)

Výjimka

- § 320ab odst. 1 věta třetí OSŘ
Je-li s družstevním podílem spojeno právo užívat byt a k uzavření nájemní smlouvy s členem družstva je třeba právní jednání třetí osoby, považuje se tento podíl za nepřevoditelný.
- Versus § 736 odst. 1 ZOK
Převoditelnost družstevního podílu člena bytového družstva nelze omezit ani vyloučit, pokud má být nabyvatelem osoba, která splňuje podmínky stanov pro přijetí za člena bytového družstva.
- Jak tedy postupovat?! „Volná dražba“, nebo podle § 320ab odst. 5 OSŘ?!
- ...pravděpodobně spíš § 320ab odst. 5 OSŘ., protože § 735 odst. 1 ZOK (*Stanovy mohou omezit nebo vyloučit členství právnické osoby v bytovém družstvu.*)

Určování ceny

- § 320ab odst. 2 OSŘ
K určení rozhodné ceny přibere soud znalce; za tím účelem jsou obchodní společnost nebo družstvo povinny poskytnout soudu a znalci informace potřebné k určení ceny podílu.
- Výjimka: družstva § 320ab odst. 1 věta druhá OSŘ
Je-li s družstevním podílem spojeno právo užívat byt, postupuje po právní moci usnesení podle § 320aa soud přiměřeně podle § 322 odst. 5, § 336 až 337h; dražební vyhlášku soud zašle i družstvu.
Reflektuje IV. ÚS 4489/12 (= nenařizovat exekuce podle účetní hodnoty podílu v bytovém družstvu, ale podle „tržní“ hodnoty; cca hodnoty bytu).

Administrativa okolo

- § 320aa OSŘ
(1) **V nařízení výkonu rozhodnutí soud zakáže**
  - a) **povinnému převádět** jeho podíl komanditisty v komanditní společnosti, podíl ve společnosti s ručením omezeným nebo jeho družstevní podíl (dále jen „podíl“) nebo ho zatěžovat a
  - b) **příslušnému orgánu komanditní společnosti, společnosti s ručením omezeným nebo družstvu udělit povinnému k převodu nebo k zatížení podílu souhlas, je-li ho potřeba.**
- Komu to soud zakáže? Tomu orgánu? A jak mu to doručí? (§ 320aa odst. 3 OSŘ: *Komanditní společnosti, společnosti s ručením omezeným nebo družstvu se usnesení doručí do vlastních rukou.*)
- Je možné zasahovat do činnosti statutárů?
- A co když je podmínkou převodu souhlas valné hromady či členské schůze? Zakáže vrcholným orgánům?
- ...jaká bude sankce v případě porušení? Soud „naplácá“ valné hromadě?

Administrativa okolo

- § 320ab odst. 3 OSŘ
- *Dražební vyhlášku soud doručí obchodní společnosti nebo družstvu.*
- *Společnost nebo družstvo informuje bez zbytečného odkladu společníky nebo členy družstva, že jí byla doručena dražební vyhláška a že tato dražební vyhláška je k nahlédnutí v sídle společnosti nebo družstva.*
- *Společnost s ručením omezeným informuje společníky způsobem stanoveným pro svolání valné hromady a družstvo písemným oznámením v sídle družstva a v bytovém domě ve vlastnictví družstva, v němž se nachází byt, k němuž má povinný nájemní právo související s podílem, který je předmětem výkonu rozhodnutí.*
- *Společnost nebo družstvo zašle společníkovi nebo členovi družstva, který o to požádá, opis dražební vyhlášky na jeho náklady a nebezpečí na adresu uvedenou v žádosti.*
- **Informuje způsobem jakým se svolává VH. A co když „(ne)informuje“ nebo informuje chybně?**

PřeCHod vlastnictví k podílu

- § 320ab odst. 3 poslední věta OSŘ

Udělením příklepu se vydražitel stává společníkem obchodní společnosti nebo členem družstva namísto toho, jehož podíl byl vydražen.

- Důsledkem „vydražení“ (udělení příklepu) je originární nabytí vlastnického práva. Nabude tedy podíl „očistěný“ od dosavadních práv a povinností?
- Pokud ANO: narušeny základní principy korporátního práva.
- Pokud NE: vstoupí i do práv, která předešlého společníka zatěžovala? (Např. splatit vkladovou povinnost?)

Zánik účasti v korporaci

- **VOS, komplementář** - zánikem korporace
- **komanditist, SRO** - ani v opakované dražbě neprodáno -> zánik účastí, ale změna v koncepci uvolněného podílu (holé vlastnictví)

hybrid:

§ 206 odst. 1 ZOK: *Účast společníka ve společnosti zaniká také pravomocným nařízením výkonu rozhodnutí postižením obchodního podílu.*

vs. § 212 odst. 3 ZOK: *S uvolněným podílem nakládá společnost jako zmocněnec.*

§ 206 odst. 1 ZOK

- zapomenutá dražba,
- nedává smysl ve vazbě na § 212 odst. 3 ZOK

Pravděpodobně jediné řešení: zaniká „účast“ (= pozbývá práva spojená s účastí), ale je dál vlastníkem „holého podílu“.

Otázka

- Skutečně se novelou podařilo urychlit a zefektivnit výkon postižením účastí?

Postižení účastnických CP

- § 334 odst. 1 OSŘ
*Jde-li o cenné papíry nebo zaknihované cenné papíry či listiny představující **právo na splacení dlužné částky**, soud podle jejich povahy a stanoviska oprávněného buď vyzve toho, kdo má plnit, aby odpovídající plnění odevzdal soudu, nebo se postará o zpeněžení.*
- § 334a OSŘ
*(1) Pokud **nebyly** sepsané cenné papíry nebo zaknihované cenné papíry **zpeněženy postupem podle § 334 odst. 1**, soud sepsané cenné papíry nebo zaknihované cenné papíry zpeněží pomocí obchodníka s cennými papíry nebo zahraniční osoby poskytující investiční služby v České republice. Soud má přitom všechna práva, která jinak přísluší povinnému jako majiteli cenného papíru.*
(2) Se získanou částkou se naloží jako s výtěžkem prodeje (§ 331 až 332).
- Platí i pro akciové společnosti, které nemají „kótované“ akcie a (světe div se) i pro společnosti s ručením omezeným, které vydaly kmenové listy.

Možné rozšíření

- **šla by postihnout účast v jiné korporaci (spolku)?**
- **obnovování účasti**
- NS 31 Cdo 2827/2012 (R 109/2015) [velký senát]
Nebyla-li vymáhaná povinnost splněna z prostředků získaných postižením členských práv a povinností, členství v družstvu, zaniklé v důsledku exekuce postihující členská práva a povinnosti, se obnoví, zaniknou-li účinky exekučního příkazu, jímž byly členská práva a povinnosti postiženy.
- NS 29 Cdo 5455/2014 (ZOK!)
Aby se účast společníka ve společnosti s ručením omezeným, zaniklá v důsledku exekuce postihující jeho podíl, obnovila, musí k zániku účinků exekučního příkazu, jímž byl podíl postižen, dojít před tím, než společnost naloží s uvolněným podílem postupem podle § 212 a násl. ZOK.

DĚKUJI ZA POZORNOST!

